

RYSZARD KRASNODEBSKI, *Abraham i Melchizedek. Świtanie*,
Kraków 2003, 256 s.

Opowieść Ryszarda Krasnodębskiego zatytułowana *Abraham i Melchizedek. Świtanie* jest refleksją nad zdarzeniami z życia Abrahama i jego ludu, a zarazem jest to refleksja nad życiem każdego człowieka, także współczesnego. Opowieść ta pisana jest częściowo wierszem, częściowo prozą. Nie jest więc typową powieścią.

Treść opowieści – czy, jak ją nazywa autor, przypowieści – opiera się na Biblii, na zawartych w niej opisach wędrówki Abrahama i jego ludu ku pustyni Negeb, potem ku ziemi egipskiej, na opisach walk z Asyryjczykami, spotkań z Melchizedekiem, zawarcia przymierza, ofiary Izaaka. Ale opowieść ta nie jest komentarzem do tych zdarzeń – ona wykracza poza biblijny opis uzupełniając go, dopowiadając to, czego święta księga nie zawiera, o czym nie mówi. Jest więc ta opowieść pod względem treści swego rodzaju apokryfem. Mamy w nim niezwykle piękne opisy rozmów Abrahama z Melchizedekiem: „Gdy odkryli w sobie wzajemnie tego samego ducha prawdy dzięki gestom, przemilczeniu chroniącym przed półprawdami, dzięki opowieściom o zdarzeniach widzialnych i przeżywanych, o ludziach bliskich i dalekich, ich przyjaźń utrwaliła się i pozwoliła odkryć w swoich sercach zakątki dotąd nieznanne i nieprzeczuwalne, zacisza ciepła promieniującego ku temu, który oto siedział twarzą w twarz” (s. 13-14). „Do chwili, w której odkryli przed sobą wzajemnie swoje najtajniejsze i najdroższe tajemnice, sądzili, że są w nich osamotnieni. Czy może być coś doskonalszego niż spotkanie, jakiego byli uczestnikami sprawcami w ludzkim sensie? Czyż można nie wierzyć, że Bóg w tych początkach, Bóg Jedyny, popchnął obu mężów łągodnie, lecz stanowczo, ku sobie?” (s. 40).

W opowieści mamy ukazaną także wewnętrzną przemianę Abrahama, jego dojście do przyjęcia istnienia Boga jedynego, Boga stwórcy – i przekazanie tego zrozumienia ludowi.

Od strony literackiej opowieść Ryszarda Krasnodębskiego jest pięknie napisanym utworem, napisanym językiem poetyckim – zbliżonym do języka Romana Brandstaettera – językiem nieomal filozoficznym, bogatym w neologizmy językowe. Ofiarę Izaaka przedstawia jako wyraz wewnętrznego zatrwożenia Abrahama, by syn nie przesłaniał mu Boga Jedynego: „Cóż warte są moje słowa o Bogu Stwórcy głoszone mojemu ludowi, jeżeli mój syn Izaak przesłania mi mojego Boga?... Bóg żąda ode mnie ofiary. Bóg Jedyny i Najwyższy – ponad wszystkimi bogami” (s. 218). „Umysł [Abrahama] wahał się między rozumieniem wyroków Boga, a niezrozumieniem ich najgłębszej tajemniczych przyczyn” (s. 219). „Bóg tak chce, a więc człowiek nie może nie poddać się Jego woli, a jednocześnie poddanie się owo jest aktem wolności, [...] wolności przez Boga darowanej” (s. 232).

Opowieść kończy rozważanie na tle wiersza Cypriana Norwida o „Świętości – słowa”, słowa Biblii oraz obrazu z martwą naturą Paula Cezanne’a i słów Rainera Marii Rilki. Malarstwo Cezanne’a i wypowiedź Rilkiego są, zdaniem piszącego, echem wiary Abrahama, ponieważ „odkrywa niewidzialne piękno w widzialnych rzeczach, a poza światem piękna niewidzialną świętość” (s. 251-251) . Dialog malarza i pisarza zdaje się być echem rozmów, jakie toczyli Abraham i Melchizedek. Natomiast „każdy wers Księgi Świętej [na której opiera się opowieść], każde jej słowo jest splotem boskości i człowieczeństwa... splotem, w którym niekiedy nie można odróżnić głosu Boga od głosu człowieka... w którym Bóg ukazuje swoją wszechmoc, a wydaje się, że i bezsilność i swoja wyrozumiałość” (s. 255).

Opowieść Ryszarda Krasnodębskiego jest rzeczywiście przypowieścią, gdyż opisując (prawie rysując) postać Abrahama, jego przemyślenia, zmagania, modlitwy, postępowanie chce powiedzieć, że życie człowieka, każdego człowieka, jest podobne do Abrahamowego. Dlatego każdy człowiek ma poszukiwać Boga, przeżywać życie szukając jego sensu, w sposób podobny do Abrahama; bowiem Bóg Jedyńy, Bóg Abrahama jest Bogiem także każdego człowieka.

Opowieść, przypowieść Ryszarda Krasnodębskiego nie jest łatwą w czytaniu, ale jest niezwykle pouczająca i prawdziwie piękna.

Wrocław

S. EWA J. JEZIERSKA OSU